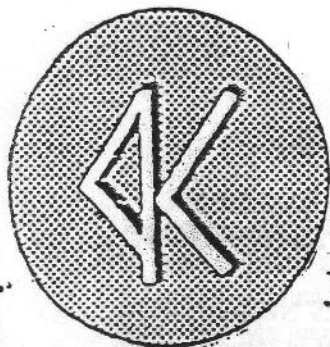

Kääriäisten sukuseura ry:n julkaisu

SUKUSYTYKKEITÄ

JULKAISU NO. 24 01.12.2005 ISSN-3734

SUKUPATSAS

KÄÄRIÄISET, joita on elämän saatossa joutunut vaikka mille alalle, ovat perustaneet v. 1947 sukuseuran. Ensimmäinen sukukokous on myös pidetty vanhassa Kääriälässä samana vuotena. Tämän kokouksen aikana on myös paljastettu suvun muistomerkki. Tämä patsas on suvun jäsenen Reino Martikaisen suunnittelema ja suvun jäsenten valmistama. Kuparisen sukulaatan tekstin " KÄÄRIÄINEN ÄLÄ HYLKÄÄ ISIESI RAIVAAMAA PYHÄÄ MAATA" on suunnitellut Emil Kääriäinen Oulusta (eli 1907-1963) "Oulun Eemeli". Patsaan muurasi Erkki Kekäläinen. Patsas on pystytetty näiltä mailta kerätyistä mukulakivistä, jalustana on vanha myllynkivi. Kupeessa olevaan kuparilaattaan on myös kaiverrettu puumerkki PK aivan kuin Kääriäisten vaakuna.

Suurin osa sukua oli silloin maanviljelijöitä, mutta oli sitä myös muillakin aloilla. Nykyisten Kääriäisten hyvinvoivat talot viljavien vainioiden keskellä kertovat hellittämättömästä työstä ja aherruksesta. Nämä seudut kertovat myös kotiseuturakkaudesta ja uskollisuudesta esi-isien työtä kohtaan. Sattuvasti sanookin opettaja Karoliina Kääriäinen kirjoittamassaan sukukronikassa: "Älä ilmoisna ikänä, kuuna kullan valkeana, päästä näille peltosille, viljelmille vierahia. Lienet luotu lähtemähän, sama suku saakoon sija, näillä pyhillä poluilla, ahosilla armahilla !" . (Tämä juttu sukupatsaasta ja Kääriäisistä oli sanomalehti Savossa 7.7. 1956)

Jukka Kääriäinen

NAISELLISUUTTA

Tällaisena pimeänä syksynä mieli palaa lapsuusaikaan ja niihin aamuihin, kun piti pimeässä lähteä kouluaamuna tienvarteen linja-autoa odottamaan. Njinä aamuina kun velipoika ei lähtenyt aamuautoon, tuntui olo vähän ontelolta ja aamun ensimmäinen isompi päätös piti tehdä muutaman sadan metrin päässä kotoa – kumpako tietä jatkaisin loppumatkan tienvarteen.

Varovasti tarkastelin hetken tilannetta. Onko Kekäläisessä ulkovalo palamassa? Näkyykö Kääriälän pihalla liikettä ja onko siellä navetalla valoa ? Päätöstä tein sydän pamppaillen, sillä molempien teiden vierellä oli riihi. Kekäläiseen mennessä oli Lampelan lato ja riihi, sekä toisen tien varrella Kääriälän riihi suurine latoineen. Tuuli humisi ja vinkui tuulisina päivinä, pikkupakkasessa kuului poksahduksia ja rapsahduksia. Saattoipa hiiriä pyydystävä kissa naukaista huomenensa nurkan kulmalla. Usein mielessä pyörivät jutut riihessä säilytetyistä ruumiista ja niinpä villisti laukkaava mielikuvitus sai pieniin kinttuihin kovasti vauhtia.

Usein valitsin reitin Kääriälän pihan kautta, sillä oloa rauhoitti Vilin touhukas olemus navetalla ja emännän liikehdintä pirtin ja karjakeittiön välillä.

Jopa sitten helpotti, kun satoi ensilumen maahan – päivällä koulusta palatessa huomasi, ettei riihen ympärillä näkynyt muuta kuin omat jäljet. Joulultahan alkoi jo päivät pidentyä ja aamuisin kuutamokin vielä valaisi.

Keväällä alkoi jo itseänikin naurattaa moinen pelkuruus. Poikaporukassa kasvaneena en halunnut myöntää pelkuruutta ja keksin sille omassa mielessäni selityksen : sen täytyy olla sitä naisellisuutta!

Ritva Lappalainen

MUISTITIETOJA JOHAN HENRIK KÄÄRIÄISESTÄ JAVAIMOSTAAN MAGDALEENA RYTKÖSESTÄ, HEIDÄN KAHDESTA TYTTÄRESTÄÄN SEKÄ HEIDÄN PERHEISTÄÄN.

Johan Henrik (Heikki) Kääriäinen oli Kirman Kääriälän sukua syntynyt 30.8. 1829 Nerkoo 3 Hän lienee ollut nuoruudessaan ja miehenäkin huikentelevainen koska oli velkaantunut ja tämän vuoksi pakoitettu myymään tilansa Nerkoolla n. 500 ha ja siirtyi asumaan Hernejärvi 14 Otramäkeen. Näin Heikki vaihtoi tilansa pienempään ja pääsi irti veloistaan.

Hänellä oli emäntänä Magdaleena Rytkönen syntynyt 2.9.1827 sekä tyttäret: Leena Kaisa syntynyt. 27.6.1858 ja Johanna syntynyt.10.2.1864.

Tyttäret olivat tuoneet lehmiä taluttaen entiseltä asuinpaikalta Nerkoon Hirvijärveltä, tuoden ne ensin Ruhmulaan tuo talo sijaitsi Paisuan tien varressa vastapäätä nykyistä Ahteelaa. Ruhmulan väki lienee ollut jotakin sukua Kääriäisille, sieltä sitten edelleen Otramäelle.

Paikalla lienee ollut jonkinlainen asumus sillä pihamaalle päästyään tytöt olivat heittäytyneen selälleen pihamaalla nurmikolle ja sanoneet: ” Täällä on taivas yhtä korkealla kuin siellä Nerkoollakin.” Tuolloin Leena tytär oli 15- vuotias joten elettiin vuotta 1873.

Heikki rakensi Otramäelle aluksi tuvan ja kamarin sekä varmaankin myös talousrakennuksia, hakkasi ison kaskan vieresi sen ja kylvi ohraa joka kasvoi hyvin niin siitä saatiin talolle nimi: Otramäen Alapiha sillä mäen päällä sijaisi talo joka sai nimekseen Yläpiha.

Syksyllä Heikki kutsui naapureita ohran leikkutalkoisiin. mutta ketään ei tullut paikalle niin isäntä nousi pisteaidan päälle seisomaan ja huusi Kovalla äänellä ”Antaa mennä rintanaan kuin rilluttelijan talkoissa” Tämä vain osoituksena siitä että Alapihan Heikki ei ollut naapurien kanssa kovin hyvissä väleissä. Heikki Kääriäinen oli häijyluontoinen ja kiva mies. Muisteli Sofia Partanen.

Vanhemmasta tyttärestä, Leena Kaisasta tuli myöhemmin Otramäen Alapihan emäntä.

Nuorempi tytär Johanna avioitui myöhemmin Petteri Hälisen kanssa joka oli Paukaniemen poikia, ja rakensivat Pekkalan talon Särkilammen rannalle, ja hänestä tuli Pekkalan emäntä. Hänen pojantyttyänsä tytär Asta Hälinen on laatinut sukututkimuksen Hälisten suvusta, sieltä löytyy Pekkalan Johannan jälkipolvet.

Adam (Aatu) Partanen syntynyt 11.1.1860 Hernejärven Niuvanrannalla. Fredrik Partasen ja Margareetta Väisäsen 8. lapsena. Nykyisin tuon paikan nimi lienee Huhmarniemi. Aatu oli aluksi 17-vuotiaana tullut työmieheksi Alapihaan silloin elettiin vuotta 1877. Talon isäntä Heikki oli suhtautunut nuorukaiseen nurjamielisesti ja laittanut Aatun nukkumaan tallinvintille, hän oli kuitenkin vähitellen vääntäytynyt talon tyttären viereen nukkumaan, tullen sitten kotivävyksi Alapihaan. Leena Kaisa ja Aatu vihittiin avioon 28.3.1880.

Vanha isäntä eli yhteistaloudessa nuorenparin kanssa noin yhdeksän vuoden ajan ennen kuolemaansa, joka lienee tapahtunut 30.8.1899 ?

Aatu ja Leena rakensivat Alapihaan ison asuinrakennuksen ja reilunkokoiset talousrakennukset, myös Vanha isäntä lienee ottanut osaa rakennuspuuhiin vaikka tästä ei mainittu Sofia Partasen muisteluksissa. Rakennusten hirret kaadettiin Saunapuron varressa olevalta alueelta josta ne siirrettiin hevospeleillä Paukasuon kautta rakennuspaikalle.

Tiilet uuneihin n. 4000 kpl tehtiin Pyhäniemen rannassa koska siellä oli sopivaa savea käytettäväksi tähän työhön. Eloaitta tuotiin Hernejärven rannalta Alapihaan josta se myöhemmin siirrettiin Pyhäniemelle. Aitta on Kalle Partasen mukaan ensimmäisen kerran rakennettu Niuvan rannalle Leväniemeen josta se siirrettiin Otramäelle ja 1900 luvun alkupuolella Pyhäniemen pihapiiriin jossa se seisoo ylväänä tänäkin päivänä, joskin nurkkakanit ovat rapistuneet

Leena Kaisa ja Aatu rakensivat ja laajensivat viljelyksiä, samalla kun perhe kasvoi:

1. poika Johannes syntyi v. 1881
2. tytär Mari syntyi v.1884
3. tytär Hanna syntyi v. ?
4. tytär Matleena syntyi v.1893
5. tytär Sofia syntyi v.1895 Näiden muistitietojen kertoja.
6. poika Joonas syntyi v. 1900

Aikuisiksi vartuttuaan talon nuoret avioituivat ja perustivat perheitä:

Vanhin poika Johannes haki nuorikkonsa Sukevan Koiramäestä kotoisin olevan Eeva Tiina Kotilaisen. He asuivat Alapihassa kunnes Pyhäniemen talo valmistui, jonne muutettiin v.1907

Mari tytär avioitui Mikko Bergmanin kanssa ja meni miniäksi Vuorimäelle.

Hanna meni naimisiin Pekka Räihän kanssa ja asuivat Paisuassa Lepolan paikalla.

Matleena avioitui Venemestari Pekka Partasen kanssa ja hänestä tuli Nuttukankaan emäntä.

Nuorin tytöistä Sofia meni miniäksi Varpasenmäen Näykkäeseen avioon Kalle Partasen kanssa, Aviomies kuoli v. 1935. Sofia muutti tämän jälkeen kahden tyttärensä kanssa Kotkan kaupunkiin.

Nuorin poika Joonas otti aviokseen Siiri Johanna Tuovisen, ja he asettuivat asumaan joksikin aikaa Alavarpasen Unimäelle.

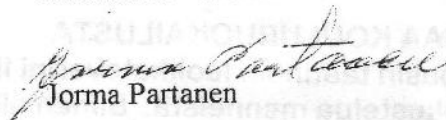
Alapihan Vanhaemäntä Magdaleena Rytkönen kuoli 3.1.1908 Hänestä ei ole paljon muistitietoja, lienee ollut hyväntahtoinen mummeli joten Sofia Partanen ei maininnut häntä kertomuksissaan. Kuolinaika saatu Pyhäniemen perheraamatusta.

Isäntä Aatu sairastui syksyllä 1915 ja kuoli 55-vuotiaana, ja neljä päivää myöhemmin myös Emäntä Leena Kaisa kuoli 57-vuotiaana, kylällä sanottiin: "Leena kuoli suruun" Heidät haudattiin samana päivänä Iisalmen Vanhankirkon hautausmaahan.

Vanhempien kuoleman jälkeen talon maat ja rakennukset jaettiin lasten kesken, tyttäret myivät osuutensa jotka joutuivat myöhemmin Ihotunlahden kauppias Juho Kaarakaisen omistukseen. Hän puratti isokokkoisen päärakennuksen vuonna 1926 ja ajatti hevospeleillä talvikelin aikaan hirret Iisalmen kaupunkiin jonne rakennutti hirsistä talon Päivönkatu 35:n tontille jossa talo sijaitsee vieläkin, on kai nykyisin purkutuomion alla, ja puretaankin kertoo Iisalmen Sanomat 25.9.2005.

Nämä tosiasiat kuin tarinatkin on muistiin merkinnyt.

Iisalmessa 19.9.05

Jorma Partanen

P.S. Näin tämä Nerkoon Kääriäisten sukuhaara on siirtynyt Hernejärvelle.

Tämä kirjoitus on lyhennelmä tarinasta joka löytyy Paisuanseudun kyläkirjasta LIPPINÄ LÄHTEELLÄ.

Jouluaatto

Tuuli viiltävä kinosta kasvattaa
pihapolulle nietosta ajaa.
Se panee puhurin puhaltamaan
puun oksille huuvertta, hopeaa
ja pakkasen piinaama porraspuu
sen kourissa valittaa.

Lakeen pirtin laitettu joulupuu
verhoitta, vielä on vajaa.
Sen oksilla pisarat kimaltaa,
tuvan lämmössä tuoksuva pihka saa
puun runkoon kyynelen välää.

Savusaunan mustaan kiukaaseen
arkihuolensa heittää ihminen.
Se uupunutta armahtaa,
kun lauteille raataja raukeaa,
ja kuin kuiskaisi lämmin syli,
vie rauhasi jouluun ja joulun yli.

On ehtoo ehtinyt huoneeseen,
se on aistien hiljaista juhlaa.
Niukankin pöydän antimista
joulu tehty, tuoksujaan tuhltaa.
On kylläisten kiitos palkitsevaa,
mut' villasukka jo arvoaan tarkistaa,
kun se lahjaksi annetaan.

Äärellä suurten kysymysten
väiti, avoinna mieli on ihmisen.
Hyvää tahtoa, rauhaa päälle maan
joulusanoma jälleen tarjoaa.
Mut' uhkana ihminen ihmiselle,
sitä voisiko tavoittaa.

Eila Kääriäinen

Lämpöiset onnittelut
Kaikille merkkipäiväänsä
Viettäneille.

Hyvää Joulua
ja
Onnellista
Uutta Vuotta

UUOSIKOKOUS 9.1-2006 Rosson kapinetissa Savonk 18 Iisalmi
klo.18.00

Esillä henkilö valinnat, Elokuussa 2007 pidettävän 60 v
juhlakokouksen valmistelu ym
Tervetuloa keskustelemaan kahvikupposen kera.

ASIAA KOULURUOKAILUSTA

Tapasin taannoin luokkatoverini Iisalmen tyttölyseon ajoilta ja siinäpä kehkeytyi keskustelua menneistä. Siihen aikaan meillä oli koulussa omat eväät ja eräänä päivänä hänellä kaupunkilaisena oli leikkelettä leipien välissä ja minulla jotain vaaleaa. Hänen silloin tiedusteltuaan leipäni päällystettä, olin topakasti tokaissut sen olevan "Kirman lohta".

Asia vaivasi häntä vileäkin ja hän halusi siihen selvityksen. No, "Kirman lohi" oli haukea, jota jota isäni Kalle Kirman järvestä pyysi. Kala siivottiin, lohkottiin palasiksi ja suolattiin karkealla suolalla kerroksittain lasipurkkiin. Purkki vietiin kellarin portaaseen kylmään. Sieltä haettiin aina tarvittava määrä, liotettiin liika suola pois ja laitettiin leivälle, lopuksi vielä sipulirenkaita päälle. Vaalea lihainen hauki, "Kirman lohi" (isäni Kallen antama nimi) – kylläpä sitä kannatti ylpeänä esitellä. Suosittelen. - Ritva Lappalainen-